

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА ЗА XI КЛАС
КОМПОНЕНТ *БЪЛГАРСКИ ЕЗИК*
(ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по български език в единадесети клас разширява и допълва знанията, уменията и отношенията, свързани със системата на съвременния български книжовен език и с изграждането на комуникативните компетентности на учениците.

С оглед развиването на социокултурните компетентности програмата предлага възможности за усъвършенстване на уменията на учениците да търсят, да анализират и да синтезират информация и да я използват за решаване на комуникативни задачи.

По отношение развиването на езиковите компетентности в програмата са включени теми, насочени към прилагане в речевата практика на нормите на съвременния български книжовен език – правоговорна, правописна, граматични и пунктуационна.

Във връзка с развиването на комуникативните компетентности в устното и в писменото общуване в учебната програма е предвидено развиване на уменията за публично изказване по научен проблем, за създаване на есе по житейски проблем, за писане на конспект на текст и за съставяне на библиография.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ
СОЦИОКУЛТУРНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	Съобразява езиковия си изказ с различни типове ситуации в социокултурните сфери. Оценява идеи, тези и аргументи съобразно своя опит и спрямо познанията, които има за гражданското общество. Търси, анализира и синтезира информация от различни информационни източници, обработва я и я използва за решаване на комуникативни задачи. Подбира самостоятелно начините за успешно публично представяне на различни видове информация.
ЕЗИКОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	Владее книжовните езикови норми. Разпознава и редактира стилно-езикови грешки.

КОМУНИКАТИВНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	<i>Слушане</i> Сравнява и анализира гледни точки при участие в диалог или дискусия. <i>Говорене</i> Спазва правоговорната норма. Подготвя и представя публично изказване по научен проблем. <i>Писане</i> Спазва книжовните езикови норми. Създава в писмена форма: конспект на текст библиография есе по житейски проблем

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
1. Езикова култура на личността	Осмисля ролята на езиковата култура за развитието на личността. Разграничава понятията езикова грамотност и функционална грамотност. Владее начини за развиване на езиковата си култура, като проявява критично отношение към употребата на езика; като прави справки в речници, енциклопедии и др.	
2. Прилагане на правоговорната норма (езиков практикум)	Разпознава правоговорни грешки и ги редактира.	
3. Прилагане на правописната норма (езиков практикум)	Разпознава правописни грешки и ги редактира.	
4. Прилагане на граматичните норми (езиков практикум)	Разпознава граматични грешки и ги редактира.	
5. Прилагане на пунктуационната норма (езиков практикум)	Разпознава пунктуационни грешки и ги редактира.	

6. Решаване на казус във връзка с конкретна комуникативна задача	Търси, анализира и синтезира информация от различни информационни източници, обработва я и я използва при разрешаване на казуси. Оценява идеи, тези и аргументи съобразно своя опит и спрямо познанията, които има за гражданското общество. Защитава убедително и въздействащо лично мнение във връзка с конкретен казус.	

В часовете за развиване на комуникативните компетентности в компонента **БЪЛГАРСКИ ЕЗИК** се предвиждат 18 часа върху следните теми:

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
Публично изказване по научен проблем	Познава особеностите на публичното изказване. Оценява идеи, тези и аргументи съобразно своя опит и спрямо познанията, които има за гражданското общество. Търси, анализира и синтезира информация от различни информационни източници, обработва я и я използва за решаване на комуникативни задачи. Подбира самостоятелно начините за успешно публично представяне на различни видове информация Подготвя публично изказване по научен проблем, като се съобразява със ситуацията на общуване. Произнася публично изказване по научен проблем с подходяща интонация и артикулация. Използва уместно неезикови средства (мимики, поглед, поза, жестове). Спазва правоговорната норма.	
Конспект на научен текст	Познава особеностите на конспекта. Създава конспект на научен текст. Спазва книжовните езикови норми. Търси, анализира и синтезира информация, обработва я и я използва за решаване на комуникативни задачи.	конспект
Библиография	Познава особеностите на библиографията. Използва библиография при търсене на информация. Създава библиография. Съобразява се с изискванията за графичното оформяне на библиографията.	библиография

	Търси информация от различни информационни източници за решаване на комуникативни задачи. Спазва книжовните езикови норми.	
Есе по житейски проблем	Познава особеностите на есето. Създава есе по житейски проблем. Оценява идеи, тези и аргументи съобразно своя опит и спрямо познанията, които има за гражданското общество. Спазва книжовните езикови норми.	

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА в XI клас е 108 часа – 54 часа за български език (от които 18 часа за развиване на комуникативните компетентности) и 54 часа за литература (от които 18 часа за развиване на комуникативните компетентности).

Седмичният брой часове за изучаване на учебния предмет БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА в XI клас е 3 часа – 1,5 часа за български език (от които 0,5 часа за развиване на комуникативните компетентности) и 1,5 часа за литература (от които 0,5 часа за развиване на комуникативните компетентности).

Препоръчително разпределение на часовете в компонента БЪЛГАРСКИ ЕЗИК:

За нови знания	33 %
За упражнения	44 %
За преговор	6 %
За обобщение	6 %
За контролни и за класни работи	11 %

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Съотношение при формиране на срочна и на годишна оценка:

Текущи оценки от устни и от писмени изпитвания	60 %
Оценки от контролни и от класни работи	20%
Оценки от други участия (работа в часовете, изпълнение на домашни работи, работа по групи и др.)	20 %

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
Умения за общуване на чужди езици	Участие в публични изказвания по научен проблем, свързан с културното многообразие, като основа за развиване на интереса към межкултурното общуване и към чуждите езици. Развиване на умения за създаване на библиография чрез сравняване на различни модели.
Дигитална компетентност	Използване на книги от електронни библиотеки и на други електронно базирани информационни източници (речници, енциклопедии, бази данни) за изпълнение на конкретна комуникативна задача. Използване на мултимедия за представяне на продукти от изпълнение на конкретна комуникативна задача.
Умения за учене	Самонаблюдаване и наблюдаване на съучениците, упражняване на самоконтрол при изпълняване на дидактически и/или комуникативни задачи, както и при учене с цел определяне на собствените силни и слаби страни, на собствения стил на учене.
Социални и граждански компетентности	Общуване в различни среди чрез демонстриране на толерантност и чрез изграждане на взаимно доверие. Общуване чрез изразяване и разбиране на различни гледни точки.
Инициативност и предприемчивост	Формиране на инициативност при решаване на казуси.